

FÖRETAGENS SYN PÅ REGELFÖRBÄTTRINGSARBETET

SKOP-undersökning med svenska företagare

Februari 2017

FÖRORD

Ett regelverk som är effektivt och lätt administrerat är en viktig faktor för att företagen ska kunna växa, bli framgångsrika och bidra med välbefinnande och arbetstillfällen. Regelförbättringsåtgärder har därför varit en prioritering hos de senaste regeringarna.

Landets företagare upplever dock inte att regelbördan och krånglet minskar, snarare tvärtom. De flesta av dem har inte heller något större förtroende för regeringens regelförbättringsarbete.

Näringslivets Regelnämnd, NNR, har under flera år gjort undersökningar om hur företagare upplever regler, om de blivit enklare eller krångligare, vilka hinder reglerna utgör för deras tillväxt samt ett antal närliggande frågor. I denna folder redovisas svaren från en SKOP-undersökning som gjordes i december 2016.

Läs denna folder och tala gärna med politiker och företagare om hur de ser på situationen. Har du frågor så är du välkommen att kontakta oss på NNR.

Andrea Femrell
VD Näringslivets Regelnämnd, NNR

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Om NNRs SKOP-undersökning	4
Företagens syn på regelförbättringsarbetet (SKOP)	5
NNRs kommentarer till resultatet	10
Näringslivets förslag för ett bättre regelsystem	11
Näringslivets förslag om ett tydligare beslutsunderlag inför beslut om genomförande av EU-lagstiftning	13
Regelförbättringsförslag från NNRs medlemmar	14
Näringslivets Regelnämnds, NNR, medlemmar	16

OM NNRS SKOP-UNDERSÖKNING

Regelförbättring är en bred och komplex fråga som påverkas av en globaliserad miljö där nationella institutioner och olika regelverk utsätts för konkurrens från omvärlden. I arbetet med att förbättra olika regelverk blir det därför viktigt att, både ur ett politiskt och ett näringslivsperspektiv, kunna följa utvecklingen för att veta att arbetet medverkar till önskvärda förändringar. Näringslivets Regelnämnd, NNR har därför under ett flertal år låtit undersökningsföretaget SKOP ställa ett antal frågor till svenska företagare om hur de ser på olika regelverk och om de upplever någon förändring över tid samt hur de ser på det arbete som regeringen bedriver för att förbättra och förenkla regelverken. Undersökningen genomfördes första gången år 2009.

NNRs frågor mäter företagarnas uppfattningar och erfarenheter, inte de direkta kostnaderna och deras utveckling (vilket skulle vara mycket kostsamt och omfattande). Det ger enligt vår åsikt ändå intressanta kunskaper som grundar sig på företagets erfarenheter av utvecklingen och kopplingen till utformningen av olika regler och får anses vara en form av en väl kvalificerad indikator.

Beträffande uppföljningar och mätningar av kostnader förknippade med regler är det enligt NNR en primär uppgift för regeringen att hantera. Med tanke på att regeringen har som mål att kostnaderna för att följa olika regelverk ska minska till år 2020 måste det finnas en metodik som klarar av att följa upp dessa samt följa utvecklingen på olika regelområden. Detta för att kunna vidta åtgärder där utvecklingen går åt fel håll.

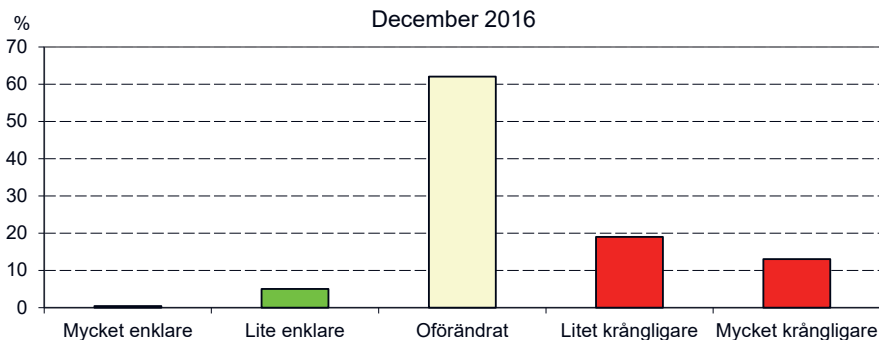
En relevant, och samtidigt komplex, fråga som ofta uppstår i samband med redovisning av tids-serier är hur förändringar över tid ska kunna förklaras och tolkas. Urvalet är representativt för det svenska näringslivet men är i sig inte en förklaring till förändringar. NNR har i undersökningen inte ställt några följdfrågor och det är inte exakt samma företag som svarar varje år. I denna undersökning är dessutom förändringar beroende av en mycket stor regelmassa som på olika sätt kan ha ändrats. Det viktiga i sammanhanget blir således att se till helheten, dra relevanta slutsatser av utvecklingen i de fall vi kan redovisa tidsserier eller ta till sig ny fakta som frågeställningarna kan belysa – inte att utifrån en bred komplex problembild söka enskilda förklaringar.

Undersökningen är genomförd på samma sätt vid samtliga tillfällen för frågor där en tidsserie redovisas. I årets undersökning har några frågor utgått medan andra lagts till. Detta bl a mot bakgrund av att vi vill försöka undvika frågeställningar med högt bortfall, låg precision eller där det är låg sannolikhet att företagen känner till något om själva frågeställningen.

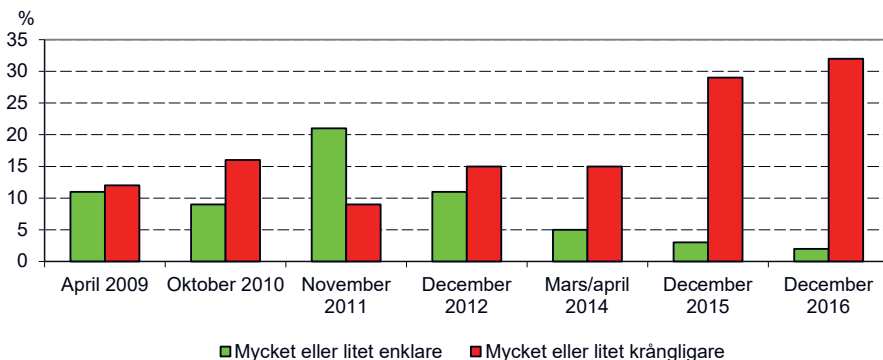
I efterföljande avsnitt redovisas utvecklingen för respektive fråga som ställts i undersökningen år 2016. Därefter presenteras några kommentarer till resultatet följt av NNRs och NNRs medlemmars konkreta förslag till åtgärder på systemnivå och inom olika regelområden. SKOP-undersökningen i sin helhet med bakgrundsmaterial finns på NNRs hemsida www.nnr.se.

ENKLARE ELLER KRÅNGLIGARE?

Upplever du att det har blivit enklare eller krångligare för dig och ditt företag att följa statliga regler jämfört med för ett år sedan?

Upplever du att det har blivit enklare eller krångligare för dig och ditt företag att följa statliga regler jämfört med för ett år sedan?

2 procent enklare – 32 procent krångligare

Det är betydligt fler företagare/företagsledare (32 procent) som upplever att det har blivit krångligare än som anser att det blivit enklare (2 procent) att följa de statliga reglerna jämfört med för ett år sedan.

Den andel som anser att det blivit enklare har successivt minskat från 21 procent i november 2011 via 11 procent i december 2012 och 5 procent år 2014 till 3 procent år 2015 och bara 2 procent nu.

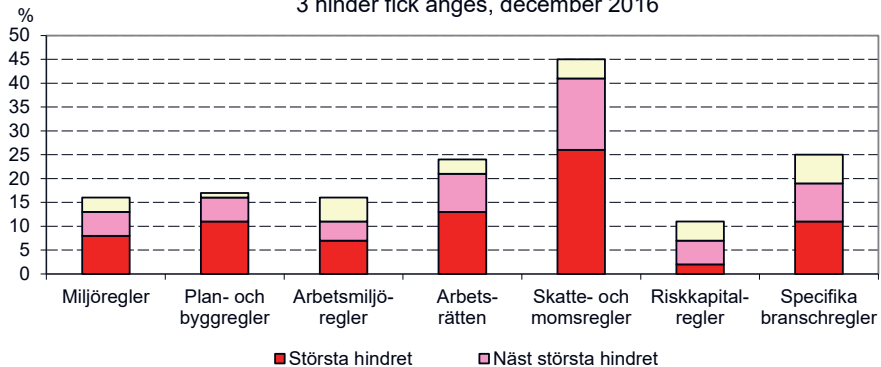
Parallellt finns det från 2014 års undersökning en trend som utvisar att successivt fler företagare/företagsledare upplever att det blivit krångligare att följa de statliga reglerna.

Den andel som anser att det har blivit litet eller mycket krångligare nästan fördubblades mellan åren 2014 och 2015 och har nu fortsatt att öka till en ny toppnotering om 32 procentenheter.

STÖRSTA HINDREN FÖR TILLVÄXT?

Största hindren för att de intervjuade företagen skall kunna växa

3 hinder fick anges, december 2016

På första plats: Skatte- och momsreglerna

Skatte- och momsreglerna upplevs vara det allvarligaste regelhindret för att företagen skall kunna växa. Vart fjärde företag (26 procent) anser att skatte- och momsreglerna är det största hindret. En majoritet (45 procent) anser att de reglerna är det största, näst största eller tredje största hindret.

På andra plats: Arbetsrätten

Arbetsrätten kommer på andra plats bland tillväxthindren, 24 procent anser att arbetsrätten är det största, näst största eller tredje största hindret, 13 procent svarar att den är det största hindret.

På tredje plats: Specifika branschregler

Ett av fyra företag (25 procent) anser att speciella branschregler är det regelområde som utgör det största, näst största eller tredje största hindret för tillväxt, 11 procent svarar att branschreglerna är det största hindret.

Skatte- och momsreglerna stadigst hinder no 1

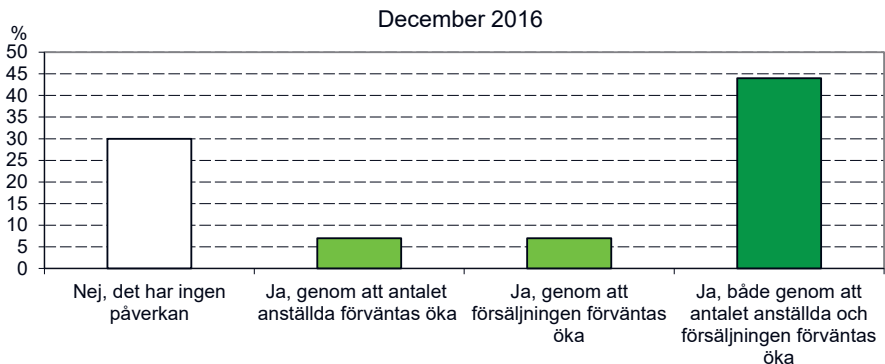
Skatte- och momsreglerna har alla år setts som det värsta tillväxthindret. De ligger stadigst på första plats, men på grund av konkurrens från andra tillväxthinder är det i år färre än tidigare som anser att skatte- och momsreglerna är största tillväxthinder.

Jämfört med för ett år sedan är det nu också färre som anser att arbetsrätten är det största tillväxthindret.

Det är nu fler än tidigare som anser att miljöregler, plan- och byggregler samt specifika branschregler är de största tillväxthindren.

FÖRBÄTTRADE REGELVERK GER EXPANSION

Om olika regelverk som berör ditt företags verksamhet ändras så att kostnader och risker minskar väsentligt, skulle det innebära utökade förutsättningar för företagets expansion?

En tydlig majoritet av företagarna/företagsledarna (58 procent) anser att antalet anställda och/eller försäljningen kan öka med regelförändringar som minskade kostnader och risker.

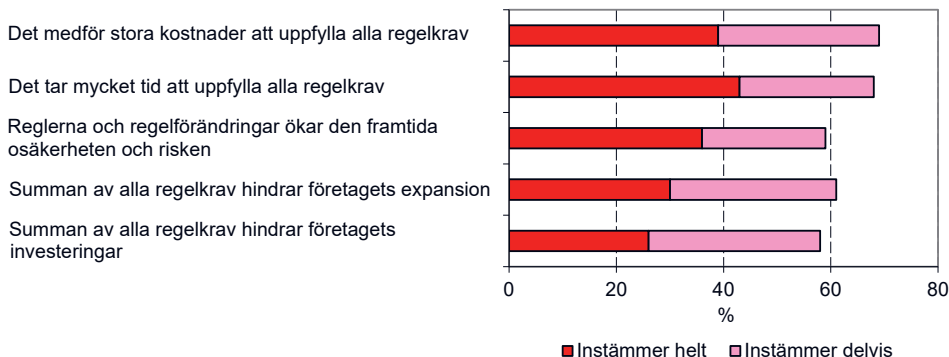
Nästan vartannat företag (44 procent) skulle med sådana regelförändringar få förutsättningar att öka både antalet anställda och försäljningen. Ytterligare ett antal företag anser att det skulle förbättra förutsättningarna för fler anställda (7 procent) eller för ökad försäljning (7 procent).

Det är i synnerhet företag med minst tio anställda som upplever att förutsättningarna för expansion skulle öka om olika regelverk förändrades så att kostnader och risker minskade.

REGLER SKAPAR HINDER

I vilken utsträckning instämmer du i följande när det gäller ditt företag?

December 2016

Stora kostnader att uppfylla regelkrav

En mycket stor majoritet (69 procent) instämmer helt eller delvis i påståendet att det medför stora kostnader att uppfylla alla regelkrav, 39 procent instämmer helt. Det finns ett samband mellan företagsstorlek och instämmande sådant att ju fler anställda ett företag har, desto större andel av företagen instämmer.

Tar mycket tid att uppfylla regelkrav

En stor majoritet (68 procent) instämmer också helt eller delvis i påståendet att det tar mycket tid att uppfylla alla regelkrav, 43 procent instämmer helt. Även för detta påstående finns det ett samband mellan företagsstorlek och instämmande sådant att ju fler anställda ett företag har, desto större andel av företagen instämmer.

Regelkrav hindrar företagets expansion

Många (61 procent) instämmer helt eller delvis i påståendet att summan av alla regelkrav hindrar företagets expansion, 30 procent instämmer helt.

Regler och regelförändringar ökar osäkerhet och risk

Det är 59 procent som helt eller delvis instämmer i påståendet att reglerna och regelförändringar ökar den framtida osäkerheten och risken, 36 procent instämmer helt.

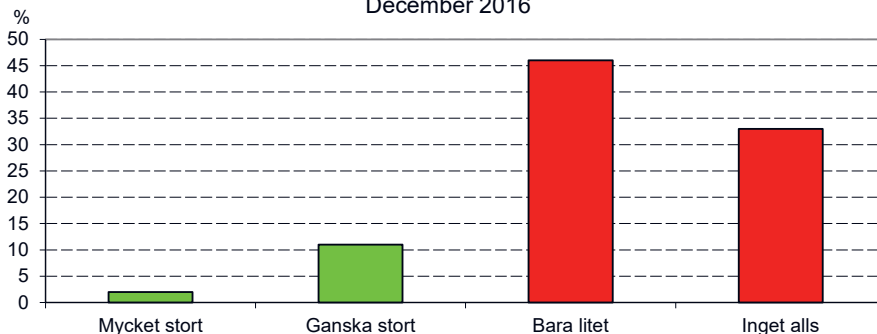
Regelkrav hindrar företagets investeringar

Av företagarna och företagsledarna är det 58 procent som helt eller delvis instämmer i påståendet att summan av alla regelkrav hindrar företagets investeringar, 26 procent instämmer helt.

FÖRTROENDET FÖR REGERINGENS REGELARBETE

Vilket förtroende har du i egenskap av företagare för regeringens arbete med att förbättra olika regelverk som berör företag och företagande?

December 2016

78 procent har inget eller bara litet förtroende

En av tre företagare och företagsledare (32 procent) har inget förtroende alls för regeringens arbete med att förbättra regelverken; Tabell 19. Ytterligare nästan varannan (46 procent) har bara litet förtroende. Totalt är det en stor majoritet (78 procent) som har inget eller bara litet förtroende.

14 procent hyser mycket eller ganska stort förtroende

Drygt var tionde företagare och företagsledare (14 procent) hyser mycket eller ganska stort förtroende för regeringen när det gäller att förbättra olika regelverk, 2 procent svarar mycket stort.

Oberoende av företagsstorlek är förtroendet lågt. Det är 13 procent av de minsta företagen som hyser mycket eller ganska stort förtroende för arbetet med att förbättra regelverken. Det är ungefär lika stor andel (11 procent) av företagen med minst 50 anställda som hyser mycket eller ganska stort förtroende.

NNRS KOMMENTARER TILL RESULTATET

NNR kan konstatera att trenden går åt fel håll beträffande upplevelsen av regelkrångel. Andelen som anser att det blivit litet eller mycket krångligare har år 2016 ökat till 32 procent. Vidare kan konstateras att skillnaderna är små mellan olika storlekar på företagen. NNR menar att regeringen verkligen bör ta till sig av resultatet och vidta åtgärder som kan medverka till att förbättra regelverken för att trenden ska kunna brytas. Här krävs ett brett arbete, inte enstaka snabba åtgärder.

När det gäller vilka regelområden där det krävs insatser för att öka förutsättningarna för tillväxt är det relativt små inbördes förändringar mellan år 2015 och 2016. Det generella mönstret är att små företag upplever skatter och moms som det största hindret medan de större företagen med mer än 50 anställda anser att arbetsrätten är det största hindret. En möjlig förklaring till detta är att småföretag tvingas hantera det komplexa skattsystemet själva, medan lite större företag har tillräcklig kritisk massa för att ha specialiserad personal för dessa ändamål.

I undersökningen för år 2016 ingick för första gången frågan om att försöka kvantifiera betydelsen av förändrade regler med avseende på benägenheten att vilja öka antalet anställda liksom effekten på försäljningen. NNR finner att detta är en synnerligen viktig dimension eftersom hela arbetet med att förbättra regler ska leda till bättre förutsättningar för att öka tillväxten. Vi finner därför att resultaten är intressanta eftersom 58 procent av tillfrågande företag ser en potential för såväl fler anställda som en ökad försäljning, om regelverk som berör deras företag ändras så att risker och kostnader minskar väsentligt. Potentialen att vidta åtgärder och att långsiktigt arbeta med frågan har således ett legitimt behov och möjligheter att i förlängningen generera bättre tillväxt. Det kan vidare konstateras att synen på potentialen och skillnaderna i svar på denna fråga är relativt liten mellan de olika storleksklasserna på företag.

Nytt för undersökningen år 2016 var frågan om i vilken utsträckning regelverken skapar problem för företagarna, utifrån fem olika parametrar. En andel på 69 procent av företagarna ansåg att parametern om att det medför stora kostnader att uppfylla alla regelkrav var mest relevant. Den parameter som hade näst störst påverkan var den som var förknippat med totala tidsåtgången med en andel på 68 procent. Svaren visar att det sannolikt finns starka skäl till att försöka sänka de totala kostnaderna förknippat med hantering av regler och den stora stock av regler som driver upp kostnaderna på olika sätt.

Frågan som förtjänar en viss kommentar är den om företagets förtroende för regeringens arbete för att förbättra olika regelverk som berör företag och företagande. Resultatet visar att 78 procent bara har litet förtroende eller inget förtroende alls för regeringens arbete. Frågeställningen är ny för år 2016 och visar att det återstår en hel del för regeringen att göra när det gäller att förklara behovet av sina åtgärder samt vidta konkreta åtgärder som behövs för att förbättra regelverken. Det får anses vara ett betydande problem om den absoluta majoriteten företag inte har ett större förtroende för det arbete som ska förbättra just deras förutsättningar och frågan måste därför resas om det idag vidtas rätt typ av åtgärder.

NÄRINGS LIVETS FÖRSLAG FÖR ETT BÄTTRE REGELSYSTEM

1. De förändringar som görs i existerande regelsystem måste vara de som företag i Sverige efterfrågar.

Arbetsformerna måste bli mer resultatinriktade för att snabbare kunna lösa olika problem i regelverken. Åtgärder som görs i syfte att förenkla eller förbättra regelverket måste syfta till att minska företagens direkta regelkostnader, ta bort oönskade indirekta effekter eller ta bort sådant i regelsystemet som skapar onödig irritation.

2. Välj det alternativ som medför lägst kostnader för berörda företag.

Varje beslut om nya eller ändrade regler innebär avvägningar mellan syftet med regeln och olika möjligheter att utforma regelverket för att nå målet. Det regleringsalternativ som medför lägst kostnader för berörda företag och samtidigt uppfyller syftet med regleringen är det alternativ som ska väljas av regelgivaren.

3. Bredda den systematiska diskussionen om regler.

För att arbetet med regelförbättring ska vara långsiktigt och framgångsrikt krävs en helhets-syn på reglers samlade effekter. Detta avser såväl vilka typer av kostnader som regler orsakar som på vilken nivå regler fattas beslut om och tillämpas.

4. Utvärdera i efterhand vilka effekter olika regler haft.

Regeringen och myndigheterna bör löpande utvärdera effektiviteten i lagstiftningen liksom effekterna av hela regelkomplex.

5. Genomför och redovisa nationella konsekvensanalyser av förslag som ska förhandlas inom EU.

6. Beakta den globala konkurrensen.

Jämför förslag till nya regler med motsvarande regler i länder som har betydelse för Sveriges handel och undersök möjligheten att kunna använda internationella standarder för att underlätta ömsesidigt erkännande.

7. Inrätta ett gemensamt register för företagsdata så att samma eller liknande uppgifter inte behöver lämnas in flera gånger till olika myndigheter.

Ett system för företagens uppgiftslämnande måste bygga på att det är obligatoriskt för alla myndigheter att ansluta sig liksom att myndigheterna inte hindras från att ta del av och utbyta varandras uppgifter om syftet med uppgifterna är detsamma. En oberoende myndighet bör inrättas med uppgift att besluta om samordning av nya eller förändrade uppgiftskrav.

8. Inkludera och intensifiera forskningen gällande studier om effekter av olika regler och hur de påverkar företag.

9. Anlita extern expertis som kan vara behjälplig med kunskaper om lämpliga metoder och tillvägagångssätt för att genomföra kvalificerade konsekvensutredningar.

Myndigheterna och regeringen måste följa upp konsekvenserna av fattade beslut i enlighet med sin skyldigheter. För att höja kvaliteten på konsekvensutredningarna måste tillräckligt stöd ges till de tjänstemän som bereder olika regelförslag. Ett viktigt steg i detta är att statsförvaltningen i ökad utsträckning anlitar extern expertis. Kortsiktigt bör särskilda medel avsättas främst till kommittéer, vilket sannolikt ökar kvaliteten i beslutsunderlagen.

10. Inför som huvudregel att nationella krav inte går utöver vad som föreskrivs enligt EU-lagstiftning.

Den miniminivå som krävs för att en medlemsstat ska anses ha genomfört ett direktiv korrekt ska vara utgångspunkt för genomförandet. Endast då går det att bedöma om olika åtgärder går utöver vad som krävs av ett direktiv. Om regelgivaren överskrider denna nivå ska det tydligt beskrivas och effekterna för företagen ska analyseras och redovisas i ett offentligt dokument.

11. Genomför och tillämpa OECDs rekommendationer för "Regulatory Policy and Governance".

NÄRINGSLIVETS FÖRSLAG OM ETT TYDLIGARE BESLUTS- UNDERLAG INFÖR BESLUT OM GENOMFÖRANDE AV EU-LAGSTIFTNING

Det måste införas ett krav i konsekvensutredningsförordningen om en tydligare redovisning av effekterna i samband med genomförande av EU-lagstiftning. Konsekvensutredningen bör innehålla en beskrivning av EU-direktivets miniminivå och en bedömning om denna kommer att överskridas. Utgångspunkt för bedömningen bör ske utifrån sex kriterier, dvs om;

- Regelkrav läggs till utöver det som krävs i direktivet.
- Området där reglerna ska tillämpas utvidgas.
- Möjligheter till undantag inte utnyttjas eller bara utnyttjas delvis.
- Svenska nationella regelkrav som är mer omfattande än vad som krävs av det aktuella direktivet behålls.
- Kraven i ett direktiv genomförs tidigare än det datum direktivet kräver.
- Strängare sanktioner eller andra efterlevnadsmekanismer används än vad som är nödvändigt för att genomföra lagstiftningen på ett korrekt sätt.

I de fall miniminivån överskrids bör krav finnas på att konsekvensutredningen ska innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag.

REGELFÖRBÄTTRINGSFÖRSLAG FRÅN NNRS MEDLEMMAR

Skatt/moms

1. Sänkt kapitalskatt.
2. Höjd schablon för anskaffningsvärdet av långa innehav.
3. Slopade fyraprocentsspärr i 3:12-reglerna.
4. Införande av rak kontantmetod vid momsredovisning, tillämplig för alla transaktioner.
5. Införande av schablon med 80 procentig avdragsrätt för både köp och hyra av personbilar.
6. Slopade avdragsförbud för stadigvarande bostad.
7. Avskaffa kravet på personalliggare.
8. Höjd beloppsgräns för när kassaregister ska krävas samt införande av möjlighet till skriftligt anslag om kvitto i stället för fråga.
9. Inför ett varningssystem vid brister i företagens personalliggare eller kassaregister före det att kontrollavgifter tas ut.
10. Ett flygbolags hela verksamhet bör vara avgörande för om momsskyldighet föreligger eller inte.
11. Inför energiskattebefrielse på 100 procent för elektriskt drivna bussar.
12. Undantag från trängselskatter och infrastrukturavgifter för bussar under 14 ton.
13. Avskaffa skatten på försäkringar för bussar i yrkesmässig trafik.
14. Enhetlig och lägre moms för paketresors ingående delar.

Bolagsrätt

15. Slopade revisionsplikt fullt ut i enlighet med EU-lagstiftningen.

Arbetsrätt/arbetsmiljö

16. Förändrade turordningsregler så att kompetens ges en mer framträdande roll.
17. Avskaffa reglerna om varsel vid driftsinskränkning.
18. Utnyttja möjligheterna till avvikelser i EUs arbetstidsdirektiv fullt ut.

Miljö

19. Inför en undre gräns med avseende på mängd då tillstånd för transport av avfall inte ska krävas.
20. Förändrad bedömning av lantbruksföretagens påverkan vid handläggning av miljöskyddsärenden.
21. Effektivare regelverk beträffande sanering av verksamheter som orsakar miljökador.
22. Genomför EUs nya MKB-direktiv utan gold-plating.
23. Effektivare tillståndsprocess för ansökningar enligt 19 och 22 kap. Miljöbalken.

Jordbruk

24. Förändrad tillståndsprövning av vattenskyddsområden samt framtagande av ett strategidokument om cryptosporidium.
25. Inför begreppet miljöpåverkande verksamhet för lantbruksföretag.

Transport

26. Fördelning av kvalitetsbristkostnader mellan aktörer inom järnvägsbranschen.
27. Förlängd tid för tömning av förarkort och digitala skrivare.
28. Ändrat kontrollintervall för AC-anläggningar till två år.

Vård och omsorg

29. Tydligare kriterier för tillståndsförfaranden beträffande bostäder med särskild service för vuxna, LSS och HVB.
30. Tydligare kravspecifikation vid nyrekrytering av föreståndare i tillståndspliktig verksamhet.

Besöksnäringen

31. Upphäv lagen (1966:742) om hotell- och pensionatryrelse.
32. Avskaffa kravet på danstillstånd i ordningslagen.

En fullständig sammanställning av förslagen finns i NNRs rapport *"Effektivare regelverk med fokus på tillväxthinder i Sverige"* på NNRs hemsida.

www.nnr.se/pdf/effektivare_regelverk_med_fokus_pa_tillvaxthinder_i_sverige_2014.pdf

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND, NNR, MEDLEMMAR

Almega

Energiföretagen Sverige

Fastighetsägarna Sverige

Finansbolagens Förening

Fondbolagens Förening

Företagarna Stockholms stad

Lantbrukarnas Riksförbund

Småföretagarnas Riksförbund

Srf konsulternas förbund

Stockholms Handelskammare

Svensk Handel

Svensk Industriförening

Svenska Bankföreningen

Svenska Fondhandlareföreningen

Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet

Svenskt Näringsliv

Transportföretagen

Visita

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND, NNR

Näringslivets Regelnämnd, NNR, bildades år 1982 och är en oberoende, politiskt obunden ideell förening helt finansierad av sina medlemmar. Bland medlemmarna finns 18 svenska näringslivsorganisationer och branschförbund som tillsammans representerar drygt 300 000 företag. Det betyder att NNR talar för alla aktiva företag i Sverige som har en anställd eller fler, i alla branscher och av alla storlekar. NNRs uppgift är att förespråka och verka för effektivare och mindre kostsamma regler samt en minskning av företagens uppgiftslämnande i Sverige och EU. NNR samordnar näringslivets granskning av konsekvensanalyser av förslag till nya eller ändrade regler samt koordinerar näringslivets regel- förbättringsarbete på nationell- och EU-nivå. Detta fokuserade verksamhetsområde gör att NNR är unikt bland näringslivsorganisationer i Europa. Mer information om NNR finns på www.nnr.se.